

*Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K
Att.: Tina Hansen*

21. januar 2015

Høring om forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, lov om socialtilsyn og forskellige andre love.

Generelle kommentarer

Lovforslaget har baggrund i kommuneøkonomiaftalerne for 2014 og 2015, hvor regeringen og KL blev enige om, at servicelovens voksenbestemmelser skal forenkles. Her blev det aftalt, at der arbejdes med en overordnet målgruppetilgang, hvor borgerene inddeles i tre forskellige målgruppe med dertilhørende ydelser. En stor del af disse ydelser samles i en tilbudsvifte, der kan tilbydes borgere i den tredje og mest støttekrævende gruppe.

Disse principper er båret ind i dette lovforslag, som blandt andet har til formål at medvirke til at sikre, at indsatsen efter serviceloven baseres på princippet om hjælp til selvhjælp og positiv udvikling for den enkelte borger ud fra en helhedsorienteret indsats. Et andet formål er enklere sagsbehandling, og en sikring af, at de mest komplekse sager opnår den nødvendige sagsbehandling og opmærksomhed.

Med lovudkastet ændres nogle parametre for tildeling af ydelser på voksenområdet markant og det er for Selveje Danmark en generel bekymring, at især målgruppeplaceringen lægger op til en begrænset klageadgang, da man som borger ikke kan klage over målgruppeinplaceringen. Vi vil derfor i Selveje Danmark rette en stor bekymring til udkastet på dette område og nærmere redegøre for dette i det følgende.

Specifikke kommentarer

§79 Formål

Formålene med voksenbestemmelser har fokus på forebyggelse, øget selvstændighed, helhedsorienteret indsats og forbedring af den enkeltes livsudfoldelse gennem kontakt, tilbud

om samvær, aktivitet, behandling, omsorg og pleje som centrale elementer og Selveje Danmark fandte disse meget relevante. Især paradigmeskifte fra servicering til aktivering samt en helhedsprienteret indsats skinner igennem i disse formål .

Stk. 2 Målgrupper

Målgrupperne for indsatsen efter stk. 1 er:

- 1) Personer med let nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller lettere sociale problemer eller personer, som er i risiko for at udvikle lettere funktionsnedsættelser eller lettere sociale problemer.
- 2) Personer med få, afgrænsede og relativt enkle hjælpebehov.
- 3) Personer med varig og/eller betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer.

Selveje Danmark finder, at målgruppen i selve lovudkastet er beskrevet mangelfuldt idet målgruppe 2 ikke defineres ved graden af funktionsevner eller grad af sociale problemer, men udelukkende defineret ved at have ”*få, afgrænsede og relativt enkle hjælpebehov*”. Dette er nærmere beskrevet i lovbemærkningerne, men Selveje Danmark finder at de tre målgrupper også i lovteksten bør ensrettes i sin opbygning, således at også målgruppe 2 beskrives med udgangspunkt i graden af funktionsnedsættelser og sociale problemer.

Som det tidligere er fremgået kan målgruppeplaceringen ikke påklages, og Selveje Danmark finder, at det er uklart på hvilket grundlag visitationen til målgruppeindplaceringen skal foretages. Det kan frygtes, at kommunernes visitation i højere grad end tidligere med disse målgruppeindplaceringer vil kunne antage meget forskellige karakter. Det er med forslaget givet en ny mulighed for, at meget forskellige standarder og retningslinier for tildeling af målgrupper og dertilhørende ydelser kan indfinde sig. Dette er en central problemstilling idet, selve indplaceringen er helt afgørende for, hvilke ydelser og støttemuligheder man som borger kan tildeles.

§8o

Her fremgår det blandt andet, at ”*kommunalbestyrelsen skal påse, om der er pårørende eller andre, der kan inddrages i varatagelsen af interesserne for en person med betydelig nedbat funktionsevne*”. Selveje Danmark finder, at der her bør ekspliciteres, at dette sker under forudsætning af en foreliggende fuldmagt fra borgeren. Der er jo her tale om voksne borgere, der bør kunne afstå fra denne brug af inddragelse, hvis de ikke finder en sådan hensigtsmæssig eller ønsket.

Kapitel 15

Tidlig forebyggende indsats. Generelle tilbud med aktiverende og forebyggende sigte.

Ydelser fra dette kapitel kan modtages af samtlige målgrupper, men er primært ydelser rettet mod målgruppe 1.

Der er her tale om §82: gruppebaserede tilbud, §83: tilbud etableret i samarbejde med frivillige samt §84: støtte til individuel befordring. Det fremgår af alle tre former for tilbud, at kommunbestyrelsens afgørelse i forhold til tildeling af disse ydelser ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed. Selveje Danmark finder, at især borgere placeret i denne målgruppe bliver ekstra udsat, idet de står uden klageadgang over både målgruppeindplacering samt tildeling af ydelser.

Selveje Danmark er generelt bekymret over denne målgruppes retsstatus i det nye lovforslag. Dels begrundet i ovenstående, dels da der ej heller her er et krav om udredning og handleplan. Idet visitationen til denne målgruppe er uklar, så kan Selveje Danmark frygte, at nogle især unge med tilsyneladende enkle problemstillinger ikke bliver mødt med nødvendig udredning, støtte og hjælp idet tilfælde, at der bag enkeltheden ”gemmer sig” mere komplekse og dybereliggende problemstillinger, som de tildelte ydelser ikke matcher. Det vil derfor være relevant, at lovforslaget sikrer en opfølgning af borgere i denne målgruppe, således at de ikke lades i stikken i tilbud, der ikke modsvarer behovet.

§83

Borgere i målgruppe 1 kan modtage et tilbud etableret i samarbejde med frivillige sociale organisationer. Som repræsentant for selvejende organisationer på velfærdområdet vil det være relevant, at det i lovbemærkninger fremgår, hvorvidt selvejende organisationer er at finde under denne definition. Dette grundet en meget forskellig optik på de selvejende, hvor de i nogle sammenhænge og i forhold til nogle puljer er at betragte som frivillige sociale organisationer – i andre sammenhænge ikke.

Kapitel 16

Personlig og praktisk hjælp i hjemmet m.v., hjælpemidler og forbrugsgoder

§85 og § 86

Selveje Danmark skal henlede opmærksomheden på tidligere fremsendte hørings svar omkring rehabiliteringsforløb og hjemmehjælp, hvor der her blev udtrykt bekymring omkring uklarheder i

forhold til længden af rehabiliteringsforløb, samt den manglende mulighed for at iværksætte tiltag før et rehabiliteringsforløb er afsluttet.

§96 Hjælpemidler

stk. 2 Her fremgår det at, *”kommunalbestyrelsen skal yde hjælp til anskaffelse af det bedst egnede og billigste hjælpemiddel på baggrund af en konkret og individuel vurdering.*

Kommunalbestyrelsen kan dog for visse mindre hjælpemidler beslutte, at hjælpen enten udgør et bestemt produkt eller et af den enkelte kommunalbestyrelse fastsat beløb, der som udgangspunkt ydes til alle modtagere af det pågældende hjælpemiddel.”

Med denne bestemmelse gives de enkelte kommuner stor frihed til at sætte eget standardniveau. Hjælpemidler er for mange handicappede en meget personlig sag, og det kan med denne bestemmelse frygtes at afstedkomme en uhensigtsmæssig ensretning. Det bedste og *dyreste* er ofte billigst på længere sigt, hvilket denne bestemmelse ikke tager højde for. Ej heller i lovbemærkningerne. Det vil være muligt for den enkelte borgere med hjælpemiddelbehov selv at anskaffe det ønskede. Denne skal dog betale differencen mellem det af kommunen fastsatte standardbeløb til pågældende ydelse og det ønskede hjælpemiddel. Selveje Danmark stiller sig bekymrende overfor dette, og anbefaler, at en af Selveje Danmark anbefalet evaluering af praksis, også vil rette fokus på dette aspekt til belysning af, hvorledes handicappede borgere i de enkelte kommuner oplever denne ensretning og ny form for brugerbetaling på dette område.

§99

Her fremgår det at, *”kommunalbestyrelsen kan i enkle og entydige sager om støtte til hjælpemidler og forbrugsgoder beslutte at træffe afgørelse alene på baggrund af den modtagne ansøgning. I disse tilfælde skal ansøgningen indeholde de for afgørelsen nødvendige oplysninger og en erklæring på tro og love om rigtigheden af disse oplysninger eller anden relevant dokumentation herfor”*. Selveje Danmark finder det positivt, at man ved brug af tro og love erklæringer kan imødekomme ønsket om en lettere sagsgang.

Kapital 17

Omfattende hjælp til personer med betydelig og/eller varigt nedsat funktionsevne eller særlige sociale problemer

§102 og § 103

Disse bestemmelser indeholder et krav om, at samtlige borgere i målgruppe 3 får krav på en udredning og en handleplan, før der træffes afgørelse og ydelser og tilbud. Selveje Danmark finder dette positivt. Som tidligere nævnt hersker der dog en bekymring for, at andre målgrupper, der ikke har samme retskrav på udredning og handleplan lades i stikken i det tilfælde, at deres

tilsyneladende enkle støttebehov dækker over mere komplekse problemstillinger, der med fordel kan imødekommes, også med en udredning og handleplan for indsatsen. Generelt er Selveje Danmark bekymret for en tendens, der tilsiger, at de mest komplekse sager skal have den mest omfattende sagsbehandling. Denne prioritering vil vi tillade os at stille spørgsmålstejn ved, idet flere eksempler viser, at det for både for borgere og samfundsøkonomi ofte kan betale sig at investere i grundig sagsbehandling på alle niveauer. Vi skal her henvise til eksempelvis Herning, der på børne- og ungeområdet har haft stort held med at investere massivt i flere ressourcer på sagsbehandlingen på hele området. Dette med det resultat, at der på længere sigt spares massivt, da sagsbehandlerne har tid til og mulighed for at følge op i tide – også på de tilsyneladende enkle sager. Med den foreslåede tilgang kan Selveje Danmark frygte, at væsentlige problemstillinger hos borgere overses med det resultat, at de alligevel ender i en tungere målgruppe.

Ydermere er der i § 102 stk. 2 en mulighedsbestemmelse, hvor familie og netværk kan inddrages. Også her bør det fremgå, at kun kan ske efter fuldmagt fra borgeren.

§104

Tilbudsvifte

Med lovforslaget følger også en ny mulighed for at tildele ydelser efter en tilbudsvifte, der indeholder 12 forskellige former for støtte og ydelser. Der kan tildeles en eller flere af disse ydelser, såfremt det vurderes, at de behov som udredningen jf. §102, har afdækket, tilsiger det. Det fremgår her, at *”kommunalbestyrelsen kan herved afhøre, at en eller flere af disse ydelser eller tilbud helt eller delvist skal substituere hinanden”*. Som det vil fremgå afløser tilbudsviften eller §104 en række tidligere tilbud i gældende servicelov, blandt andet, § 85, §103, §104 samt § 107 .

Selveje Danmark er positivt indstillet overfor ambitionen om, at der bør lægges en helhedsbetragtning til grund for enhver visitation, og at tilbudsviften kan udgøre et overblik over mulige tilbud og støtteforanstaltninger. Men overordnet er der en bekymring for det store fokus på substitution. Mange af vore medlemmer oplever eksempelvis, at borgeres tildelte antal dage i aktivitet- eller beskæftigelsestilbud indskrænkes uden nødvendig kompensation til de botilbud, som derved får flere borgere, der skal aktiveres i dagtimerne. Også her vil kommunerne få mulighed for at fastsætte meget forskellige serviceniveauer. At dette allerede sker vidner de seneste ugers debat på handicapområdet jo om, og med tilbudsviften, så kan det frygtes, at visse kommuner vil benytte dette til at sænke serviceniveauet yderligere på området.

Afsluttende

I det tilfælde, at loven vedtages vil Selveje Danmark på det kraftigste opfordre til, at der fastsættes en snarlig dato for evaluering, hvor det sikres, at der måles både kvantitativt og kvalitativt på effekten af lovændringerne. Det vil være helt afgørende, at borgere på denne måde sikres, at det

ikke er den geografiske placering, der afgør, hvorvidt relevant hjælp modtages eller ej. Umiddelbart finder Selveje Danmark det vanskeligt at afgøre, hvorvidt man med denne lovændring vil være i stand til at opfylde formålet om bedre og mere helhedsorienteret sagsbehandling til gavn for borgere i udsatte positioner.

Med venlig hilsen

Gitte Landors
Konsulent, Selveje Danmark